

บันทึก
เรื่องที่ดินวัดร้าง

กรมร่างกฎหมายไม่ได้รับหนังสือของกระทรวงเกษตรฯ ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๗๐ ไม่ทราบความประสงค์ต้นเรื่อง Premises แปลกฎหมายโดยไม่ทราบความจริงอันจะต้องใช้ปรับบท

๑. ถ้าไม่เป็นเรื่องใช้ที่ดินสำหรับการสาธารณประโยชน์ตั้งที่ทำการรัฐบาล ก็มีปัญหากับเรื่อง expropriation ไม่ใช่เรื่อง appropriation เอาที่ดินมาเป็นประโยชน์ของราชพัสดุ โดยเฉพาะ ปัญหาที่ถามกรมร่างกฎหมายมี Premises ต่างกับที่กระทรวงเกษตรฯ กราบบังคับมทูลไว้

๒. ความเห็นกรมทะเบียนที่ดินขัดกับความในพระราชปรารภและในมาตรา ๖๗๔ แห่งพระราชบัญญัติปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑

การแปลกฎหมายควรต้องอาศัยข้อความทั้งเรื่อง จะหยิบยกเอามาเฉพาะแต่บางตอน เช่นที่กระทรวงเกษตรฯ อ้างมานั้นผิดหลัก

ตัวหนังสือมีข้อความขัดว่าปกครองรักษาในฐานะเป็นทรัพย์สินเท่านั้น ถ้าแปลคำปกครองรักษาในมาตรา ๘ ให้มีความหมายเป็นอย่างอื่นดังที่กระทรวงเกษตรฯ คิดเห็น object ของพระราชบัญญัติเรื่องนี้เป็นอันหมดไป ไม่มีเหตุผลอันใดจะทำให้คิดเห็นว่ามาตรา ๘ มุ่งหมายต่างไปจากมาตรา ๖ และ ๗ นั้นเลย ที่วันที่อธิบดีสงฆ์ในมาตรา ๘ ก็เป็นที่วัดที่อธิบดีสงฆ์ในมาตรา ๖ นั้นเอง “เจ้าพนักงาน” ทำการแทนทรัพย์สิน (มาตรา ๗) เพื่อประโยชน์ของวัด (มาตรา ๖)

๓. Object ของพระราชบัญญัติเรื่องนี้คือบำรุงศาสนาการที่จะทำคือควบคุม รักษาผลประโยชน์ รักษาผลประโยชน์ ทั้งนี้สำหรับการบำรุงเป็นผลดี

ข้อที่กระทรวงเกษตรฯ ว่า จะเกิดการล่าถอยนั้นอ้างเหตุผลไม่เหมาะสมกับความประสงค์ของการบำรุง เท่ากับว่าไม่ต้องการให้ศาสนาสมบัติเพิ่มพูนขึ้น ที่ถูกควรจะอุดหนุนให้มีมากขึ้น จริงอยู่ถ้าจะล่าถอยแก่การควบคุม แต่ขั้นนี้เป็นหน้าที่ของทรัพย์สินและผู้รับมอบหมายหน้าที่จะต้องกระทำการให้สมแก่ความจำเป็น

ข้อที่ว่าขัดขวางต่อวิธีดำเนินการของรัฐบาล เหตุผลที่อ้างก็ฟังไม่ได้ดังกัน ทรัพย์สินจะต้องควบคุมรักษาเพื่อประโยชน์ของศาสนามีหน้าที่ Control ถ้าไม่ทำหรือทำไม่ดีพอแล้วจะคิดตัดทอนเสียซึ่งการโดยวิธี Clinunation นั้น เป็นการผิดหน้าที่ตรงกันข้ามกับที่กฎหมายบัญญัติไว้ จะอ้างว่าขัดขวางต่อวิธีดำเนินการของรัฐบาลก็ต้องมีเหตุผลยิ่งกว่าที่ว่า “อาจเป็นประโยชน์ในทางอื่น” ที่ดินของวัดย่อมเป็นประโยชน์สำหรับวัด และในที่สุดเป็นประโยชน์สำหรับศาสนาผู้มีหน้าที่ปกครองรักษานั้น แม้จะคิดเห็นว่าควรเป็นประโยชน์ในทางอื่นก็เปลี่ยนแปลงไม่ได้ตามอำเภอใจ

ความลำบากอาจมีแก่ผู้มีหน้าที่ปกครองรักษา ที่อ้างเรื่องขัดขวางต่อวิธีดำเนินการ ดังนั้นเพราะทำไม่ไหวดอกกระมัง ควรแก้ไขในทางนี้จึงจะชอบ

๔. วัดที่เกิดขึ้นใหม่ย่อมต้องการขออนุญาตมีหลักฐานพยานสืบสวนกันได้ วัดของโบราณมีอยู่ก่อนก็ควรจะให้สอบสวนได้ดังที่กรมร่างกฎหมายเสนอความเห็นไว้ เมื่อไม่มีพยานหลักฐานว่าเป็นวัดก็ไม่ใช่วัด ที่ดินตรงนั้นจะเรียกว่าเป็นที่ดินประเภทใดก็ตามก็ไม่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติปกครองคณะสงฆ์ เครื่องหมายแห่งการเคารพหรือพยานหลักฐานอื่นใดก็ย่อมพึงได้เหมือนกัน

ความเห็นในข้อที่ว่า ถ้าไม่มีเครื่องหมายเป็นการเคารพในทางศาสนาให้ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุนั้นผิดหลัก ตรัสติมีหน้าที่เฉพาะรักษาควบคุมทรัพย์สินที่รับมอบไว้และรักษาผลประโยชน์เท่านั้น จะอ้างว่าเมื่อสอบสวนไม่ได้หรือไม่มีพยานหลักฐานทรัพย์สินนั้นต้องตกไปเป็นของตรัสติเช่นนั้นไม่ชอบ เมื่อพิสูจน์ไม่ได้ก็แปลว่า ไม่ใช่ของที่อยู่ในความควบคุมรักษาเท่านั้น จะเป็นของที่ราชพัสดุของรัฐบาลได้เมื่อใด อย่างไร ใครจะเอาเป็นสิทธิได้ เหล่านี้จึงต้องพิสูจน์กัน

๕. ความเห็นของเสนาบดีกระทรวงเกษตรฯ เรื่องกรมกลุ่กับกรมรักษาทรัพย์ หลวงก็ฟังไม่ได้ ไม่แยกพิจารณาว่าหน้าที่ของตรัสติเกี่ยวแก่ทรัพย์สินที่ปกครองรักษานั้นเป็นอย่างไร และหน้าที่ของเจ้าพนักงานในเรื่องที่เกี่ยวกับกรมรักษาที่หลวงเป็นอย่างไร.

การฟ้องบุกรุกที่วัด เป็นการใช้สิทธิตามกฎหมายซึ่งผู้ปกครองรักษามีอำนาจและมีหน้าที่จะต้องทำ ถ้าใครบุกรุกฟ้องได้ ก็ต้องแปลว่า ประโยชน์ที่เก็บได้อยู่ในความควบคุมของเขาตุจกัน

การขอโอนรับเอาไปเป็นกรรมสิทธิ์สำหรับกรมรักษาที่หลวงนั้น ปัญหาว่ามี จะขอโอนได้หรือไม่ต่างหาก ไม่เกี่ยวกับการดูแลรักษา ฝ่ายปกครองทำหน้าที่ตามกฎหมาย ทำงานสองหน้าที่ และเพื่อประโยชน์ต่างกัน

เมื่อมีการขอโอนด กระทรวงเกษตรฯ ต้องจัดการตามกฎหมาย ความยุ่งยากที่กระทรวงเกษตรฯ อ้าง ไม่ใช่ความยุ่งยากในเรื่องการควบคุมรักษา กระทรวงเกษตรฯ ไม่รู้ว่าจะออกโฉนดได้หรือไม่ได้ดอกกระมัง

ตัวอย่าง ที่อ้างเรื่องปลูกที่ว่าการ หรือที่พักข้าราชการ เป็นปัญหาของกระทรวงที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ จะเอาไปได้หรือไม่ก็ต้องว่ากันตามหลักกฎหมายเรื่อง Expropriation ที่ดินของวัดต่างกับที่ดินของราษฎร และมีกฎหมายบังคับไว้โดยเฉพาะด้วยความลำบากตกแก่กระทรวงเกษตรฯ ในการออกโฉนดเท่านั้นเองไม่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ที่มีหน้าที่รักษาที่วัด.

ปัญหาข้อ ๑ ก็ถามเฉพาะการออกโฉนด มีกฎหมายว่าอย่างไรก็ทำไป ความเห็นของกระทรวงเกษตรฯ ผิดตัวบทไม่ตรงต่อความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติปกครองคณะสงฆ์

ในปัญหาข้อ ๒ ก้าวถอยถึงหน้าที่ของกรมกลุ่กับกรมรักษาที่หลวง ตลอดถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง กรมรักษาที่หลวงขอโฉนดจะได้หรือไม่เป็นหน้าที่ของกระทรวงเกษตรฯ จะต้องวินิจฉัยเอาเอง

ข้อความที่กล่าวมาทั้งนี้ไม่ลงรอยกับความในหนังสือของกรมราชเลขาธิการฉบับลงวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๑ ซึ่งว่า “ทรงพระราชดำริว่าที่วัดร้างนั้นสิทธิขาดไปจากสงฆ์มณฑลแล้วควรให้เป็นราชพัสดุกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ”

วันที่ ๓๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑